

Kanna avleiðingarnar av oljuvinnu

- Avleiðingarnar av eini møguligari oljuvinnu á føroyska mentan kunnu verða ógvuliga stórar, eitt nú er vandi fyri, at tað sum er upprunaføroyskt og gamalt, vinknar og fánar burtur. Men tað eigur og skal ikki henda, sigur Signar á Brúnni, landsstýrismaður

TURID KJØLBRO

Vandi er í hvørjari vælferð, vita vit, og tí er altíð skilagott at vera fyrivarin enn eftirsarin. Tískil er Undirvísing- og mentamálastýrið farið í gongd við at kanna, hvørjar avleiðingar ein møgulig oljuvinna í Føroyum fær á føroysku mentanina og mentarlívið sum heild.

- Norðmenn kannaðu, áðrenn teir fóru

undir eina veruliga oljuvinnu, hvørjar avleiðingar oljuvinnan fór at hava á mentanina og samfelagið sum heild. Teir lögdu ymisk viðurskipti til rættis soleiðis, at oljuvinnan ikki fekk so stóra ávirkan á samfelagið beinanvegin. Eitt nú tóku teir fyrilit fyri tí vanda, at øll oljuvinnan varð miðsavnað. Í dag kunnu norðmenn fegnast um, at teir gjørdur so neymar fyrireikingarnar undan oljuvinnuni, tí oljan hevur

so at siga onga skaðiliga ávirkan havt á samfelagið. Við hesum fyri eyga eiga vit at fyrireika okkum væl, sigur Signar á Brúnni, landsstýrismaður í undirvísing- og mentamállum.

Hvussu fer oljuvinnan at draga til sín

Eftir summarfrítíðina er ætlanin, at ein arbeidssbólur undir Undirvísing- og mentamálastýrinum verður settur at viðgera hesi viðurskipti og vandamál.

- Avleiðingarnar av eini møguligari oljuvinnu kunnu verða ógvuliga stórar. Eitt nú kann ein avleiðing verða, at tað sum er upprunaføroyskt og gamalt, vinknar og fánar burtur. Tað eigur og skal ikki henda. Vit vita ikki, hvat fer at henda, tá ið vit fáa eina oljuvinnu í Føroyum, tí er

skilagott longu nú at tosa um, hvussu og hvar oljuvinnan fer at draga til sín. Tað kann vera, at vit fáa eitt heilt annað samfelag tá enn vit hava í dag. Ein spurningur í hesum sambandi er, hvussu útjaðarin og útoyggjarnar tá verða fyri.

Hinvegin kann ein møgulig oljuvinna eisini hava positiva ávirkan á føroyska mentan í og við, at hon kann verða við til at seta pengar í mentanina?

- Púra rætt, og har haldi eg hugskotið hjá Gunnari Hoydal, rithøvundi, um, at ein pottur av hvørjari oljutunnu fer til føroyska mentan er skilagott. Á tann hátt verða mentanin og mentalívið styrkt, og harvið ávirkanin Uttanefir fyrbyrgd í ein mun, sigur Signar á Brúnni.

Eldra-telefonin skjótt veruleiki

Eftir summarfrítíðina fáa tey gomlu og eldru í Norðoyggjum eina telefon tey kunnu ringja inn til, um tey hava eitthvørt uppá hjarta

TURID KJØLBRO

Barnabati hevur eina telefonatnastu, børn og ung kunnu ringja inn til, um tey hava eitthvørt uppá hjarta. Nú fáa eldri norðoyingar sama tilboð. Tað eru eldri kvinnur í Klaksvík, sum hava tikið stig til eldratelefonina.

- Hesar kvinnurnar eiga eina stóra tókk uppi-borna fyrri, at tær taka stig til eitt slíkt tiltak uttan samsýning í hesum døgum, alt verður roknað í pengum, sigur Jógván Lützen, formaður í sosialu nevnd í Klaksvík byráð.

Eldratelefonin verður skipað við fimm sjálv-bodnum fakfólki og eldri fólki, ið sita við telefonina í tveir timar. Fólk kunnu ringja inn uttan at siga, hvørji tey eru. Og einki mark er fyri, hvat tey kunnu ringja inn um. Hava tey spurningar um eitthvørt, ein trupulleika ella ein fyrispurning, kunnu tey fáa góða og skjóta hjálpi. Ella tey kunnu biðja um eina og hvørja tænastu, so sum at fáa ein vitjun-

arvin, ella um tey hava bara hug til at lætta hjartað eina løtu.

Klaksvíkar kommuna rindar tað, sum tænastan kostar.

Góður í ráðum

Klaksvíkar kommuna hevur sett ein arbeidssbólur í sambandi við, at eldraár er í ár. Í bólkunum eru umboð fyri Ellis- og Røktarheimið, Vistarheimið, sambýlið í Bøgotu, Dagtilhaldið, pensjónistafelagið Hugna, Almanna- og heilsuamálastýrið, og Klaksvíkar kommunu. Formaður í nevndini er formaðurin í sosialu nevnd hjá Klaksvíkar byráð.

Ein áhugabólur til frama fyri tey gomlu er eisini settur á stovn í Klaksvík. Umboðini í bólkunum eru fyri somu stovnar og feløg sum nevnt, og uppgávan hjá hesum bólkunum er savna pengar inn til frama fyri tey eldru í norðoyggjum og annars at vera góður í ráðum, tá ið tað snýr seg um viðurskipti hjá teim eldru.

Flest øll av teimum, ið hjálpa til á víkingaskeiðinum, eru í eftirgjørdum víkingabúnum. Mynd: Jens Kristian Vang

Í læru sum víkingur Heima á Garði í Hoyvík

Í komandi viku verður landnáms- og víkingaskeið í Hoyvík. Tað er ikki fyri letingar, men er virkin frítíð, ið hevur til endamáls at geva luttakarunum ein farna av hesi farnu tíð

TURID KJØLBRO

Hóast tilmeldingarfrestin fyri langari tíð síðani er úti, er møguleiki framvegis fyri at sleppa í læru sum víkingur á víkingaskeiði, sum verður í komandi viku Heima á Garði í Hoyvík. Tiltakið verður á náttúruvakra okinum sunnan fyri gomlu royndarstöðina í Hoyvík, har eina átta vikingatíð verða reist.

Tiltakið verður í tveimum partum. Fyrri parturin verður skeið fyri tey, ið hava serligan áhuga fyri at læra seg handverk frá víkingatíðini. Hesin parturin av tiltakinum er frá mánadegi til friggjadag. Tá verða „lærlingarnir“ undirvístir av

handverkarum og lærarum, sum hava drúgar royndir í handverki og -list frá landnáms- og víkingatíðini. Tiltøk verða, har royndir verða gjørdar við ymiskum, ið hevur samband við hetta tíðarskeiðið. Hetta kundi givið íblástur til nógvar royndir og spurningar viðvíkjandi hesum serliga tíðarskeiði.

Seinni parturin av leguni verður merktur av uppvising og upplivingum, eitt slag av stuttleikastaði fyri fólk flest. Tjaldokioð verður bygt upp á ein slíkan hátt, at tað minnir um eitt marknastað frá víkingatíðini. Tjaldini skulu hýsa teimum ymisku handverkarunum og sölubúðunum.

Tjaldini eru eftirgjørd eftir tjöldum og tjaldleivdum, ið eru funnar, m.a. í gitna Osebergskipinum. Ymsa staðni eru fólk í gongd við at gera mat. Flest øll av teimum, ið hjálpa til, eru í eftirgjørdum víkingabúnum.

Her verður møguleiki fyri at riða á føroyskum rossum, skjóta við boga og orvi, siggja silvur- og jarnsmiðin í gongd við sítt handverk, konur lita, spinna á handsnældu og veva á kliggjavevi.

Fyri at útvega tiltakinum pening, verður eitt lítið at-gongumerki kravt og møguleiki verður fyri at keypa sær okkurt til matna, sum t.d. ein kaffimunn, ein bita av heilstoktum lambskrovi,

ein bita av gryvjasteik, ella baka sær eitt breið yvir bálinum. Fólk sleppa eisini sjálvi at gera prýðislutir, rista sær rúnir í einum rúnarkelvi, sigla við segli í størum føroyskum bátum, spinna á handsnældu og mangt annað.

Dentur verður lagdur á at geva fólk eina farna at hesi farnu tíð, og væl ber til at spyrja „víkingarnar“ um ymiskt, tí flest øll av hesum hava arbeitt við handverki, list, liv og levnað í víkingatíð í retteliga nógv ár. Tilmelding til sjálvt skeiðið fer fram á kunningarstovnum, har faldarar eru at fáa um tiltakið.

www.sosialurin.fo